REG No. M. 2185

REG. No. N° 45

The First Telgu Bi-weekly in Andhra Desa, The only Telugu News Paper for
H E H The Nizam's Dominions, (Hyderabad Dn)

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును.

హైదరాబాదు—దక్కను

1-3116

GOLKONDA PATRIKA.

సంపుటము ౫ | ప్రమోదూతనామ సంవత్సర జ్యేష్ఠ బ॥ ౭ బుధవారము **18—6—30** | సంచిక ౧౨

గ్రామ సమాచారములు
District News

భద్రంకోట
(విలేఖరి)
వేటగానిపై ఎలుగుబంట్లు దాడి

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ముసలాపురం
(స్వంత విలేఖరి)
కేంద్రసంఘ ప్రచారకులు

[illegible]

[illegible]

ఉత్త ముచ్చట

[illegible]

... ఇట్టివారు గ్రామము కొరకుండిన బాగుగదా!

లంగరుయొక్క చరిత్ర

లంగరు హైద్రాబాదునకు విచిత్రమైన పండుగ దానికిని పీర్లపండుగకును యేమియు సంబంధములేదు. కాని అయ్యది పీర్లపండుగయందే జరుపబడుచుండెను. లంగరు ఉత్సవమున మహాఘనతవహించిన నిజాముప్రభువుగారును వారి ప్రధాన మంత్రులును రాజసైన్యమంతయు ముందునడువ ఊరేగుచుండిరి ఆసైన్యమందు జూలాబితాదళము, చేలాబిరాదళము, గోలకొండ బ్రిగేడుదళము, పాయెగాదళము, మొదలగు దళములన్నియు చేరియుండును. ప్రతిదళము యొక్క సంఖ్య సరిగా చెప్పవలయునన్న కట్టుకార్యము. కాని మొత్తముమైన ఈసంఖ్య ౨౦ యిరువది ముప్పది వేలకు మధ్యగానుండుననినచో సరియగుమార్గములో క్రొత్తవారమయ్యెదము.

మాపెరులను ఆవర్తించుటకు భరతఖండములోనిగొలది ఉత్సవములు మాత్రమే హైద్రాబాదునందలి లంగరుఉత్సవమునకు సరిరాగలవు. ఈఉత్సవము ప్రతిసంవత్సరము వేలకొలది యూరోపియనులచేతను, భారతీయులచేతను, తిలకింపబడుచుండెను నిజమాలోచించినచో లంగరుయనిన మహాఘనత వహించిన నిజాము ప్రభువుగారి జూలాబితా, చేలాబిరా దళములు, నగరముఖ్యవీధులగుండ ఊరేగింపబడుటకన్న యెక్కువ యేమియు ఇచ్చగింప బడలేదు కాని నవాబులును, సామాన్య ప్రజయును ఈ సమయమును పురస్కరించుకొని పనసుల గుర్రములతోనూడి సతమతపలములను ప్రదర్శించుటకు ముఖ్యతరుణముగా చేకొనిరి వారు ఆబాల గోపాలముగా ఊరేగింపుయందు పాల్గొని దానిని గొప్పఉత్సవముగా మార్చివైచిరి లంగరు హైద్రాబాదునందు గతమూడునూర్ల వత్సరములకన్న యెక్కువ కాలమునుండి ప్రతివత్సరము స్మారకచిహ్నముగా జరుపబడుచున్నది

సుల్తాను కులీకుతుబుషాగారి రాకొమారులు ౧౬౫౦ వ సంవత్సరమున ఒక సాయంకాలము గోలకొండ నగరము నుండి తన సహచరుల యుక్తముగా ఏనుగులపై సవారి చేయుచుండిరి మార్గమధ్యమున రాచకుమారుని ఏనుగ మదోన్మత్తమై రాకొమారుని సహితముగా, అతని స్నేహితులు దుఃఖించుచుండ పలాయన మొనర్చెను అతిశీఘ్రముగను భూపాలసుతుని అరణ్యములోనికి గొంపోయి నిరాహారునిగ చేసివైచెను రాకొమారుడు వధింపబడెనని వదంతులు బయలుదేరెను రాకొమారుని గోల్పోయి గర్భదుఃఖమును భవించుచున్న తల్లి, అతనికే దోయాపద సంభవించియుండదని భీతిజెంది, తన కుమారుడు సురక్షితముగా, తన్నుచేరిన పక్షమున, ఆ ఏనుగను కట్టివేయుటకు ఉపయోగింపబడుచున్న గొలుసు తూకమునకు సరిపోవు బంగారు లంగరు లేక గొలుసు సిద్ధమొనరించి, ఆ ఏనుగ మెడలోనిడి, సుప్రసిద్ధ మహామ్మదీయ సాధుపుంగవు హజరత్ అలముగారి దర్గావరకు ఊరేగింపుతో వెళ్లుదునని మ్రొక్కెను మూడు దినములపిదప మొహర్రమునెలలో ఏనుగుతిరిగి యింటికిమరలి, రాకొమారుని, ముఖపూరితయగు తల్లి కౌగిటచేర్చెను అయమతేన మ్రొక్కును తెల్లార్చుకొనుటకై పెరర పొన్నులబంగారము వెచ్చించి యొక బంగారు గొలుసును సిద్ధపరిచించి, ఆ ఏనుగుమెడలోనిడి, సుప్రసిద్ధ మహమ్మదీయ సాధువగు హజరత్ అలంగారి దర్గావరకు గొప్పఊరేగింపుతో గొంపోయి అచట బంగారు గొలుసును ముక్కలు ముక్కలుగా విభజించి సాధువులకు, బీదలకు పంచిపెట్టి తనభక్తి వెల్లడిపరచెను సుప్రసిద్ధమగు లంగరచరిత్రయిట్టిది ఈఊరేగింపునకు ఆరంభ సంవత్సరమగు ౧౬౫౦ నుండి ప్రతి సంవత్సరము హైదరాబాదునందు అత్యంతాశ్చర్యకరముగాజరుపబడుచు అపూర్వదృశ్యమునుప్రసాదించు చున్నది

ఈలంగరు ఊరేగింపు మొహర్రము ౫ వ తేదీన జరుపబడుచుండెను ఇందు హైద్రాబాదు ముఖ్యపురవాసులగు చిన్నపెద్ద నవాబులందరును తెక్కుమించిన తమ అనుచర సహచరాదులతో పాల్గొని ఉత్సవమును ద్విగుణీకృత శోభాయమానముగచేసి వైచుచుండిరి అందుకొందరు మిరుమిట్లు గొలుపు బంగారు నాణెములచే అలంకరింపబడిన అశ్వోత్తమములపైనను మరికొందరు సువర్ణ ఖచితములగు అంబారీలతో కూడియున్న మేను సింధీరములగు మత్తగజములపైనను స్వారిచేయుచు ఉత్సవమునందు అత్యంతాకర్షణీయముగ యొనర్చి హృదయానందదాయకమగు దృశ్యమును ప్రసాదించుచుండిరి. కాని మొదటినుండి వారి అనుచరవర్గము మారిపోయి ఉత్సవమునకు కృత్రిమమహిమను వింత శోభను చేకూర్చుచుండెను.

విఫల ప్రయత్నములు

[illegible] గ్రంథాలయములు స్థాపనకు శక్తి గాని పనిచేయుచున్నారు. [illegible] గ్రంథాలయము [illegible] సర్వజ్ఞ [illegible] గ్రంథములు [illegible] గ్రంథాలయము [illegible] ఫలించుటకు సమ్మతము గలదు.

హిందూ దేశ వార్తలు

హిందూ దేశము కొరకు నే నెట్టి శిక్షనైన ననుభవించెదను

ఇంగ్లండు నారీమణి బ్రిటను దేశము న భారత స్వరాజ్యము కొరకు కృషి సలుపుచుండుట

ఇంగ్లండు నారీమణియగు మేడలీను స్లేడ్ ను గురించి అమృత బజారుపత్రికలో ఈ క్రింది వార్త ప్రకటింపబడినది.

ఈ వనితామణి వయసు ౨౭ సంవత్సరము లు. ఈమె పాలెం వీధిలో విదేశవస్త్ర బహిష్కారము ప్రవర్తించెనని పోలీసువారు జోక్యము పోలీసు కోర్టులో గ్రాహం కాంబెలుగారి యెదుట కేసు చేసిరి

,, నేడే నేను ఉండినను ఇచ్చినట్టి లో స్త్రీ టు పోలీసు స్టేషను ప్రక్కనున్న యింటి యందు నా మిత్రులు కొందరు మండుటచే అచట నేను బసచేసితిని, అని యామె తెలిపెను

భారత దేశమునకు స్వపరిపాలనము

అను ప్రకటన పత్రమును యీమె హాలు మిన్నిస్ట్రీ కార్యాలయము నెదురున్న ఒక టెలిఫోను పెట్టెలోపల అంటించినది. టెలిఫోనులో మాటలాడుటకు చాలమంది అచట చేరియుండిరి. ముగ్గురు మనుష్యులు మూడు సారులు ప్రకటన పత్రము ను చించివేసిరి ఈమె ఆ పెట్టెలో నుండి వెలుపల రాకపోవుటచే యీమెను అరెస్టు చేసితిని,, అని ఒక పోలీసు కనిస్టేబులు తెలిపెను.

భారత దేశమందిప్పుడు అసంతృప్తి ప్రబలముగా నున్నది. ఇంగ్లండు దేశము వారిని మన వింకవరకు నిర్బంధించియుండిన వారికంటె వేయి రెట్లధికముగా మన మిప్పుడు భారతీయులను నిర్బంధించుచున్నాము. భారత దేశము భారత దేశ స్వాతంత్ర్యమును గూడ కోల్పోవుటకు సిద్ధముగా నున్నవారు పలువురు బ్రిటీషువారు బ్రిటను దేశమందున్నారు. భారత దేశమునందును గూడ కలరు. భారత దేశమునకు అధినివేశ స్వపరిపాలనము నొసగెదమని కార్మికప్రభుత్వ మువారు వాగ్దానము చేసియున్నారు. అది వారి ధర్మమును గూడ నై యున్నదిగాన భారత దేశ స్వాతంత్ర్యము కొరకు నేను కృషి సలుపక పోవను. అందులకు మీరు నాకెట్టి శిక్ష విధించినను అనుభవించుటకు సిద్ధముగా నున్నాను అని ఆమె మేజస్ట్రేటుతో తెల్పెను

శాంతి నిలుపుటకుగాను మీరు పూచీ కత్తు నియ్యవలెనని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను.

భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము లభించు వరకును నేను శాంతి యొంతమాత్రము నిలుపను గాన పూచీకత్తు నియ్యను. అని యామె నుడి వెను.

అటులైన మిమ్ముల్ని హోలవే ఖైదులో నుంచెదను — అని మేజిస్ట్రేటు తెలిపెను

సినిమాలపై పికెటింగు

కలకత్తాయందు సినిమాలవద్ద, నాటకశాలల వద్ద ఇదివరకు పికెటింగు జరుగుచుండెను అది ప్రస్తుతము నిలుపుదల చేయబడినదని తెలియు చున్నది

దివాన్ బహద్దూర్ హరిలాలు గారి యొక్క దేశభక్తి

. నేను వెంటనే రేవెన్యూ కమీషనరు పదవికి రాజీనామా యిచ్చి భారతదేశమునకు వచ్చి కాంగ్రెసు పక్షమున పనిచేసెదను'' అని దివాన్ చమన్ లాల్ (ఎక్సు. ఎమ్. ఎల్. సి) గారి తండ్రియగు దివాన్ బహద్దూర్ హరికిసనదాసుగారు తంతివార్త నంపిరని ,,బొంబాయి క్రానికల్ వ్రాయుచున్నది

కాంగ్రెసు బులిటన్ ప్రకటించినందులకై అరెస్టు చేయబడుట

బొంబాయి కాంగ్రెసు బులిటన్ పత్రికను సైక్లోస్టైలు చేసి ప్రకటించినందులకు శ్రీయుత జె. దలాల్ అను ఇరువది సంవత్సరముల యువకుని అరెస్టుచేసిరి,

లక్నోలో గరళ శాసన ప్రజలు ధిక్కరించుట

లక్నో తెల గావేడి సోమవారమునుండియు ప్రతిదినము గరళ శాసనము ధిక్కరించుటకు అద్గురు శాంతి సైనికులను లక్నో కాంగ్రెసు సంఘమువారు పంపుచున్నారు పలువురు అరె స్టుచేయబడి శిక్షింపబడిరి

సర్వెంట్సు ఆఫ్ ఇండియా సొసైటి శ్రీయుత కేలుగారి విరాళము

పై సొసైటి కేంద్ర సంఘము పూనాలో రాజకీయార్థిక విజ్ఞానమున కొక శాఖ బోధనుత్సవము. దీనికి ఆర్. ఆర్. కేలుగారు యమ్. ఎల్. సి., లక్ష రూప్యముల విరాళమొసగినారు

లాలాదునీచందుగారి ఆత్మసన్యాసము తుపాకిపై లైసెన్సు రద్దుపరుపబడెను

అంబాలాలోని న్యాయవాదులును కాంగ్రె సు నాయకులునగు లాలా దునీచందుగారి తుపాకి లైసెన్సు రద్దుపరుపబడినది తుపాకిని మందుగుండు సామానును లైసెన్సు వెంటనే పోలీసు వారికి సందజేయవలెనని వారు కోరబ డిరి

బొంబాయిలో గరళ శా. ఉల్లంఘింపబడెను

పలాభూరు స్మారకదినము రోజు బొంబా యి కాంగ్రెసు సంఘమువారు గరళ శాసనము ధిక్కరించిరి పోలీసువారు విరివిగా లాఠీప్ర యోగము గావించుటవలన పలువురకు గాయ ములు తగిలినవి,

పం డిత మాలవ్యాగారు పెషావరు వెళ్లెదరు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారికి పెషావరు వెళ్లుటకు అనుమతి నొసంగబడినట్లు ఫ్రీప్రెస్సు తంతివార్త తెలుపుచున్నది

సికింద్రాబాదునుండి సైన్యములు వెడలుట

బొంబాయిలో పికెటింగు ఆర్డినెన్సు

పూనానుండి ౪, ౫ మరాటా బెటాలియను లలోని ౫౦౦ మంది సిపాయీలును, బొంబా యి పంపిరనియు సికింద్రాబాదునుండి గూడ సేవలు బొంబాయికి ఎయులుదేరనవియు తెలి యుచున్నది

కర్నాటకములో టెలిగ్రాఫు స్తంభములను పెరికివేయుట

కిట్టూరు [ధార్వాడ్] ప్రాంతమున గతవార ము నందు టెలిగ్రాఫు స్తంభములు పెరికివేయబ డినవియును. బెల్గాం బెంగుళూరు రోడ్డు పై ని నరికిబడిన చెట్లన్నిటిని గట్టిగా విరిగిరి రోడ్డుకు అడ్డముగా కట్టిరని తెలియుచున్నది.

చిన్నపురిలో సత్యాగ్రహము

పట్టాభిరాంగారి కుమారుడు కారాగారమునకు వెడలుట

చిన్నపురి సత్యాగ్రహ సమరమున పాల్గొని కడు ఉత్సాహముతో సేవచేయుచుండిన యీరకు టూరి హనుమంతరావుగారు అరెస్టుచేయబడి, ఒకసంవత్సర కఠినశిక్షకు పాత్రులైరి వీరు ,,స్వరాజ్య'' పత్రికా సంపాదకులగు టంగు టూరి ప్రకాశం పంతులుగారి పుత్రులు.

ఇంద్రాగారి విడుదల

కే. కే, స్వామి శ్రద్ధానందుని కుమారులును ,,అర్జున్'' పత్రికా సంపాదకులును నగు ప్రొ ఫెసర్ ఇంద్రాగారు తమ్ము అరెస్టుచేసిన పిదప హాస్పిటల్లో అప్పీలు పెట్టుకొనిరి. దానిపైవా రు విడుదల గావింప బడిరి.

లక్నోయందు నారీమణులు అరెస్టుచేయ బడిరి

గరళ శాసన ధిక్కారించి నందులకై శ్రీమ తి శాంతిదేవి శ్రీమతి అవస్తీ దేవి గారలు అరెస్టు చేయబడిరి. వీరితోబాటు పలువురు స్త్రీవాలంటీరు లను అరెస్టు గావించుబడిరి ...

[illegible]

[illegible] కారణమున సికిందరాబాదు వద్ద మృత్యుదండనము విధింపబడిన వాడియాగారిచే నొసంగ బడెను,

[౧] మల్లప్ప ధనశెట్టి
(౨) జగన్నాథ భిమానికొండే
(౩) శ్రీకృష్ణ లక్ష్మీనారాయణ శారదా
(౪) అబ్దురసూల్ (,,గజ్నఫర్'' సంపాద కులు)

రౌండుటేబిల్ సమావేశము

భారతదేశ ప్రతినిధులు మహాత్ముడు పాల్గొనునా?

ఇంగ్లాండు నందు సమావేశము కానున్న రౌండుటేబిల్ సభానావేశమునకు భారతదేశము నుండి ౫౦ గురు ప్రతినిధులు ఎన్నుకొన బడిన ట్లు ,,బొంబాయి క్రానికల్'' ప్రత్యేక విలేఖ రి సిమ్లానుండి నొకతంతి వార్తనంపు చున్నాడు వారి నామముల నీ క్రింద కనబరచు చున్నాము.

కాంగ్రెసు పక్షము

[౧] మహాత్మాగాంధి [౨] పండిత మోతీలా ల్ నెహ్రూ [౩] పండిత జవ్వాహిలాల్ నె హ్రూ (౪) సేను గుప్త [౫] వి. జె పటేలు [౬] డాక్టర్ అన్సారి.

మితవాదులు

[౭] యజ్ఞేశ్వర చింతామణి (౮) సర్ తేజ్ బహద్దూర్ సప్రూ [౯] సర్ పి శివస్వామి అయ్యర్ [౧౦] సర్ పి. సి. రామస్వామి అయ్యర్ [౧౧] రైట్. ఆనరబుల్ శ్రీనివాసశాస్త్రి [౧౨] సర్ చిమన్ లాల్ సేతల్వాడు

హిందూమహాసభ

[౧౩] పండిత మదన మోహన మాలవ్యా [౧౪] డాక్టర్ మూంజె [౧౫] ఎన్. సి. కేల్కా ర్.

మహమ్మదీయులు

[౧౬] సర్ అలీఇమామ్ (౧౭) మౌలానా మహమ్మదలి [౧౮] మౌలానా జఫర్ అలీఖాన్ [౧౯] మహమ్మదలి జిన్నా [౨౦] సర్ అబ్దు ర్ రహీమ్ (౨౧) సర్ ఫజల్ హుసేన్ [౨౨] ఆగా ఖాన్ [౨౩] షఫీ హుసేన్

సిక్కులు

౨౪ సర్దార్ సర్దూల్సింగు ౨౫. సర్ సుందరసింగు

క్రైస్తవులు

౨౬. రత్నస్వామి ౨౭. జోసఫు బాప్టిస్టా

పారసీకులు

౨౮. సర్ ఫిరోజుసత్నా ౨౯. కె. ఎఫ్. నారిమాన్

శాసననిర్మాతలు

౩౦. శ్రీ రామస్వామి మొదలియారు ౩౧. కన్నిగం శెట్టి

వణిక్కులు

౩౨. సర్ పురుషోత్తందాసు ఠాకుర్దాసు ౩౩. లాలా హరికిషన్ లాల్ ౩౪. [illegible] ప్రశాంతముక్తి శేఖ సర్ ఇబ్రాహీం రహిము తుల్లా

కార్మికులు

౩౫. యన్. ఎం. జోషి

దేశీయ సంస్థానములు

౩౬. బికానీరు మహారాజా ౩౭. బరోడా మహారాజా ౩౮. అల్వార్ మహారాజా ౩౯. కాశ్మీర మహారాజా ౪౦. నావనగరు జాంసాహెబు ౪౧. భూపాల్ నవాబు ౪౨. సర్ మిర్జా ఇస్మాయిల్ దివాన్ మైసూరు ౪౩. సర్ అక్బర్ హైదరీ ఆర్థికశాఖామంత్రి, హై ద్రాబాదు ౪౪. సర్. ఎమ్. విశ్వేశ్వరయ్య ౪౫. కర్నల్ హాక్సర్

ఐరోపియనులు

ఆంగ్లో ఇండియనులు

౪౬. సర్ డి. ఆర్. కె. లిండ్సే ౪౭ కర్నల్ క్రాఫర్డు ౪౮. కర్నల్ గిడ్నీ

బర్మీయులు

మాంగ్ టోకిమో ౫౦. [illegible]

మైసూరు శాసనసభ

ఇస్మాయిల్ గారి ఉపన్యాసము ప్రస్తుతభారత రాజకీయములగూర్చి తమ అభిప్రాయము తెలుపుట

మనమిప్పుడు చాల కిష్ట పరిస్థితుల యందు న్నాము భారత దేశము మహా వేదన బడుచు న్నది చివరకెట్లు పరిణమించునో చెప్పజాల ము. మంచియే జరుగవలెనని మన మాశింప వ్యను సంస్థానములందున్న మనకు యీ తగ వునందు ప్రత్యక్ష సంపర్కముండిక పోయినను దాని ఫలితముగ వచ్చు యిబ్బందుల నుండి తప్పించుకొన జాలము ఇండియాలో యితర లందలెనే మనము గూడ అనుభవింపవలసి యుం డును.

ఉన్న చిక్కులను, యిరుపక్షముల వారును భారతదేశమునకు మేలే చేయగోరు చున్నారు అవశ్యము ఎవరి యొకట నొక రీతిగా ప్రకా శించు చున్నది, ఒకపక్క జాతీయ భావము మూ ర్తీభవించినది. యితరు లప్పటికిని గా వ్యాపించిన నిందమున, బ్రిటిషు దేశమును అధి కరించియున్న జాతీయ భావమును, ప్రకటించు చున్నది. మరియొక వైపు ఒక గొప్ప దేశము నకు ప్రతినిధియై యెల్లరును తమ సహృదయతను ఉదార స్వభావమును కొనియాడునట్లు వైస్రా యిగారు ప్రవర్తించు చున్నారు. ఇరు పక్షము లకును గల విభేదమును దాటుట కష్టసాధ్యము కాను గౌరవ ప్రదమును శాంతియుతమునగు సంధికి అంతరాయములు లేను మార్గము అవలంబించుటకు కడంగువారిని భారత దేశము ఎన్నిటికిని మన్నింప జాలదు. బ్రిటిషు ప్రభు త్వమువారు తమ ఆదర్శము సామ్రాజ్యాంతర్గత స్వయంపాలనమని యిదివరకె చాటియున్నారు. వారు ఇక తోచునది రౌండు టేబిలు సమావేశము ఈ ఆదర్శమును ఆచరణ లోనికి తెచ్చుటకు తగిన పద్ధతులను కనిపెట్టుటయే భారతీయులకు గూడ యీ సందర్భమున సామ్రాజ్యాంతర్గత ప్రభు త్వములో యెట్లు వర్తింపవలెనో గుర్తించుట మంచిది మన మెల్లరమును ఆ నిశ్చిత ఫలమును చేయుటకు నిశ్చయించువారమగుచును తగిన మా ర్గము అన్ని కాలములలో చిక్కులుపడకుండ అనుసరిం చుట తప్పని సరియని గ్రహింపవలెను రౌండు టేబిలు సమావేశము ఇండియా మంత్రి చెప్పిన రీతిని స్వపరిపాలన గల డొమినియను పుటాక పై యీ దేశమును నిలబెట్టవలెనని సర్వ ఫక్కల భారతీయుల కెల్ల అది స్వీకారయోగ్యము కాజా లదు.

ఇండియాలో ఐకమత్యమునకు తోడ్పడినవి బ్రిటిషువారి సంపర్కమును, ఆంగ్లభాషయును. ఈ రెంటి యొక్క ప్రాముఖ్యతను కొదవజాలము. వీనికి ప్రత్యామ్నాయే సాధనము లభించినది వీని తొలగింప యత్నింపరాదు. జాతీయాభిమానోద్రేకమున అవశ్యకములను మరువరాదు. ప్రస్తుత పరిస్థితులు యిట్లే ఉండనిచ్చినచో చాల ప్రమాదము గలదు.

ఈ సమస్యను పరిష్కరించు అధికారము గలవారికి ప్రతి పక్షముల అభిమతముగ్రహించి నిష్పాక్షికముగ ప్రవర్తించెడి జ్ఞానము కలుగుగాక!

సర్ డార్లింగ్ స్మిత్ గారు శాసనసభకు రాజీనామా నొసంగిరి

యిరోపియను పరీక్షయుడగు సర్ డార్లింగ్ స్మిత్ గారు తమ శాసనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరని "స్టేట్సుమెన్" పత్రిక తెలుపుచున్నది.

మహాత్ముని విడుదల

పలువురు జోతిష్కులు మహాత్ముని విడుదలగూర్చి ఎన్ని చెప్పినను గాంధిగారు మాత్రము సైమన్ రెండవ నివేదిక ప్రకటింపబడుటకు పూర్వము విడుదల చేయబడరని రూఢివార్తలు తెలుపుచున్నవి

నేటివరకునిర్బంధింపబడిన భారత యోధుల సంఖ్య 5832

విదేశవార్తలు

కే. శే. స్క్రేవుగారు

భూలోకమునందు అతివేగముగా మోటారును నడుపుటకై కీర్తిగల సర్ హెన్రీసీ గ్రేవుగారు మోటారుపడవ త్రిపు లగుటవలన రెండు చేతులు, ఒక కాలును విరిగెను. ఎంత యుపచారము చేసినను ప్రయోజనమయి యుండలేదు కనుక వీరు విగతజీవులైరి.

జర్మనీలో పనిలేని మహాపురుషుల సంఖ్య

జూన్ మొదటి వారములో బ్రిటనునందు పనిలేనివారి సంఖ్య ౨౫౦౦౦ అదనముగా హెచ్చినది. జర్మనిలో ౨౬౩౮౦ మంది పనిలేకున్నారు.

భారతదేశము కొఱకు రైట్ శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు

లండనులోని కార్మిక పక్ష పత్రికలో శ్రీయుతులు రైటు ఆనరబుల్ శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

బ్రిటిషువారు రెండు పనులను జేయవలయును. ఒకటి రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదలజేయవలెను రెండవది డొమినియన్ ప్రభుత్వమునిచ్చు విషయమయి అవసరమగు కట్టడిటము అతో డొమినియన్ ప్రభుత్వమిచ్చు నిమిత్తము యి చేయుటతో గొప్పదగునని తమ ఉద్దేశ్యమును ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించవలెను. అంతియే గాని సగము సగము పనులు చేసిన భారతీయులకు అసంతోషము గావు.

సైమన్ నివేదిక సంతృప్తికరముగా లేదు ఫెన్నరు బ్రాక్వేగారి అభిప్రాయము

న్యూలీడరు పత్రికలో ఫెన్నరు బ్రాక్వేగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:— సైమన్ కమిషను నివేదిక సంతృప్తి కరముగ లేదు. ధైర్యముతో సమగ్రముగా వారు తమ ధర్మమును నిర్వహించలేదు. ఇండియాలో బయలుదేరిన జాతీయ భావముచే ఈ నివేదిక ఇండియాకేమియు ప్రయోజనముగ నుండదు. వారికిది ముఖ్యముగాదు. మంత్రివర్గము వారు సైమన్ కమిషనరులలో ఇద్దరిని ప్రభుత్వమున చేర్చుకొనుటచే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సైమను నివేదికను అంగీకరించినటులే అనుకొన వలెను.

ఇండియాలో జాతీయ భావము ఏదో ఒక తెగవారిలోనే లేదు. జనసామాన్యమున కంతకును వ్యాపించినదని గుర్తించుట ముఖ్యము. పరిజాతీయ భావమున జాతిమత కులభేదములు తుడిచిపెట్టుకపోయినవి. అట్టి విపక్షతలను వారు పెట్టుకొనలేదు. ఈ విచిత్రమంతయు మన కండ్లయెదుటనే ఆశ్చర్యకరముగ జరుగుచున్నది. మనము కనులార జూచుచున్నారము. రాయలు కమిషనుకు ఆదినుండియు సత్యాగ్రహము లావరించినది. దుర్గతినే సూచించుచున్నవి. కార్మిక పక్షమువారు సైమను కమిషను పద్ధతిని కార్యక్రమమును యభివృద్ధి జేసిరి. అసలు సయిమను కమిషనతో ఎట్టి సంబంధమును పెట్టుకొనకుండ యీరకున్న చాల బాగుండెడిది. కార్మిక పక్షముగా రీ కమిషనులో పాల్గొనుటచే ప్రధాన విషయములో వారి నోరు కట్టబడినది. దీనివలన భారతీయులు ఓరిమిపట్టలేక న్యాయముగ ఆందోళనము గావించిరి. సిపాయి కలహము నాటికి ఇట్టి దారుణ నిర్బంధ విధానమును చూడలేదు. దీని కంతకును నీగ్రుబను వటుల జేసిరి. ఇదివరకే రెండు లేబరు సభ్యులకు శిక్షలు లోనై యున్నది, సామ్రాజ్యవాదపు ప్రభుత్వమును తీవ్రముగా చెయుకేరి బ్రాని ముప్పు ప్రాప్తియగును. భారతీయులు దానికి తిలోదకములను విడిచెదరు.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

ఆంధ్రదేశమున సత్యాగ్రహ సమరం

ప్రతిదినము తీవ్రమార్గమును దాల్చుచున్నది

స్త్రీయోధురాండ్రి అరెస్టులు

కాకినాడయందు లాఠీ ప్రయోగము

శ్రీమతి కనకమ్మగారికి శిక్ష

భీమవరం— ౬౩ వత్సరముల వయసుగల శ్రీమతి కనకమ్మ గారికి ౬ నెల విడి ఖైదు విధింపబడెను. ఆమెను (బి) తరగతిలో చేర్చిరి.

శ్రీయుతులు దండు నారపరాజు కృత్తివెంటి వెంకటేశ్వర రావు నాదిమూరి నరసింహ రాజు గార్లకు శిక్షలు విధింపబడెను. ఇంకను నృసింహ రాజుగారికి ౩ నెలలు ఇతరులకు రెండేండ్లపాటి శిక్షలు విధింపబడెను.

విశాఖ పట్టణము శ్రీమతి మల్లిపుడుగుల బంగారమ్మ దిగుమర్తి జానకీ బాయమ్మ గార్ల అరెస్టు

విశాఖపట్టణము సత్యాగ్రహ శిబిరముల యొద్ద సత్యాగ్రహము సలిపినందులకై శ్రీమతులు దిగుమర్తి జానకీ బాయమ్మ మల్లిపుడుగుల బంగారమ్మ గార్లు అరెస్టు గావించిరని ఒక విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

కాంగ్రెసు పత్రికాలయ సోదా

నీలా నగరంలోని శ్రీ గౌతమీ సత్యాగ్రహ శ్రమమున పాలీసువారు ప్రవేశించి కాంగ్రెసు పత్రికాకార్యాలయము గౌతమీ ముద్రణాలయమును సోదా చేయుటకు సంపాదకులైన శ్రీ చంద్రుపట్ల హనుమంతరావుగారి యింటిని గూడ సోదాచేసి కొన్ని కరపత్రములు గైకొని పోయిరి.

రాజమండ్రి జైలులో ఖైదీలకు చోటు లేదు.

రాజకీయ ఖైదీల సంఖ్య అంతు ముఖ్యముగా వి, తరగతి ఖైదీల సంఖ్య రాజమండ్రి సెంట్రలు జైలులో హెచ్చగుటచే ఖైదీలను మరొక జైలుకు మార్చ బడుదురని తెలియుచున్నది.

బందరులో అరెస్టు శివరామయ్యగారికి శిక్ష

బందరులో అరెస్టులు, శిక్షలు విరివిగా సాగుచున్నవి. సత్యాగ్రహ శిబిరములోని వలంటీరులను 144 సెక్షను ధిక్కరించినందుకై 188 సెక్షను క్రింద అరెస్టు చేసిరి. శ్రీయుత బ్రహ్మశ్రీ శివరామ కృష్ణయ్య గారి నాయకత్వమున మొన్న రెండవ వలంటీరు దళము కేసు విచారణ జరిగెను, శ్రీ శివ రామయ్య గారికి ఒక సంవత్సరము శిక్ష వేయబడెను.

గుంటూరు నందలి అరెస్టు సంఖ్య ౩౦౦ మించుచున్నది

గుంటూరు జిల్లాలో సత్యాగ్రహ సమరమున పాల్గొని అరెస్టు కాబడిన వారి సంఖ్య మూడు వందలకు పైగా ఉన్నదని తెలియ వచ్చుచున్నది.

వేలూరు నందలి శిక్షితుల సంఖ్య

వేలూరు నందు ప్రస్తుత భారత మహాసంగ్రామమునందు పాల్గొని శిక్షింపబడిన వారి సంఖ్య 150 కు మించుచున్నదని వార్తలు అందుచున్నవి.

కాకినాడలో వలంటీర్ల అరెస్టు నైజాం వలంటీరును హైద్రాబాదునకు పంపివేసిరి

11 జూన్ నాడు 144 సెక్షను ధిక్కరించినందుకు హైద్రాబాదు వలంటీరగు దామోదర మొదలియారు గారిని మరి నలుగురిని వెంటనే పోలీసువారు పోలీసు స్టేషనునకు తీసికొనిపోయి నిర్బంధించిరి. తరువాత ఏ దేశ పట్టణ వాసులను ఆయా స్థలములకు బంపివేసిరి. నాడు పదిమంది వలంటీర్లకు దెబ్బలు తగిలెను. ఇరువురు ఆస్పత్రియందున్నారు.

నెల్లూరు జిల్లాలోని గ్రామ సభలు పలువురు రాజీనామాల విస్పుట

ఈ క్రింది వారలు నెల్లూరి జిల్లాయందలి తమ గ్రామమున సభలకు రాజీనామా నిచ్చిరి.

మునసబులు

శ్రీయుతు లుచిమట కృష్ణయ్యగారు తమ్మల మునస్వామి రెడ్డిగారు బద్వేల్ డి వెంగారెడ్డిగారు వల్లప్ప రెడ్డి సుబ్బారెడ్డిగారు అముదేవి రెడ్డి వెంకట రెడ్డిగారు అములూరు కోటిరెడ్డిగారు పలగరి బలరామ రెడ్డిగారు ఒద్దపూడి వెంకట నారాయణ రెడ్డిగారు

కరణములు

వత్తిపాటి సుబ్బరామయ్యగారు కరవది శ్రీ కృష్ణయ్యగారు విప్పమంట శ్రీరాములుగారు కరవది వెంకట్రామయ్యగారు

చెన్నపురి పత్రికా శాసనము ఆంధ్ర పత్రికా ముద్రాలయము వారు 2500 రూ॥ లు ధరావతు కట్టిరి,

జూను 13 వ తేది నాడు ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము మేనేజరు గారికి ప్రభుత్వము వారు పెస్సు ఆర్డినెన్సు క్రింద 2500 రూపాయిల ధరావతు కట్టుమని కోరిరి.

14 వ తేదినాడు ధరావతు కట్టబడెను.

"స్వరాజ్య పత్రిక" ప్రకటన ఆగిపోయెను.

మద్రాసు నుండి ఆంధ్ర కేసరి టంగుటూరి ప్రకాశంగారి సంపాదకత్వమున వెలువడు చుండిన "స్వరాజ్" పత్రిక ధరావతు కోరబడుటచే ఆగి పోయినది.

"సమదర్శిని"

శ్రీ పింజల సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్టిగారి సంపాద కత్వమున వెలువడు చున్న "సమదర్శిని" అను పత్రిక ప్రింటరు పబ్లిషరులగ శ్రీ జయగోపాల రావు నాయుడు గారు డిక్లరేషను ఇచ్చిరి,

భారతి

"భారతి" మాస పత్రికనిన్నటి దినములలో ప్రకటింపబడినదని తెలియుచున్నది.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రమోదూత నామ సంవత్సర జ్యేష్ఠ బ॥ ౭

బుధవారము

హింసా విజయము

కరుణా దారుణం హంత!

—భారతము

మహాత్మా గాంధీగారు జైలు నందు నిరుపక్షుద్ధులలో నిర్బంధింపబడినను వారి యాత్మశక్తి కేవలం హిందూస్థాన మందే కాక సర్వప్రపంచమందును వ్యాపించియున్నది. ఎట్లన గతించిన సంవత్సరమందు వీరి యుద్యమమునకు ప్రతికూలురైన మితవాదులు, సహకారవాదులు, బ్రాహ్మణేతరవాదులు, స్త్రీలు, తుదకు బాలురును, నేడు వీరి యుద్యమముపట్ల సానుభూతి చూపుచున్నారు. మహాత్మాగారి యుద్ధపద్ధతులు సరియైనవా కావాయను సంశయమును మేము చర్చించుటలేదు. వారు తమ సత్యాగ్రహోద్యమమును కేవలము అహింసా పద్ధతులపైననే నడపించుచున్నారు. ఇది ముఖ్యముగా గమనింపదగినది. కాని యనేక స్థలము లందు ప్రతిదినము పోలీసువారు నిరాయుధులైన సాధువులపై యమాయకులపై సత్యసంధులపై అహింసావ్రతులపై మనోవాక్కాయ కర్మలయందైనను మన్మిట్లు కష్టపెట్టట న్యాయమా అనిదైనను చెరపెట్టుకొనని వారిపై లాఠీప్రయోగములు చేయు చుండుటను మేము ప్రతిదినము పత్రికలలో చదువుచు నూరకుండ జాలము. పోలీసువారి దౌర్జన్యములు హెచ్చుగానుండు కారణముచేతనే డాక్టరు ముత్తు లక్ష్మిరెడ్డిగారును కుంజ్రూవంటి ప్రఖ్యాత మితవాదులును తమ తమ పదవ్యుద్యోగములను వదలుకొనిరి. అంతియు కాదు ఇంగ్లాండులో నివసించుచున్నట్టి శ్రీనివాస శాస్త్రిగారును తమ యసమ్మతిని దెలుపుచున్నారు. మరియు అసహాయోద్యమ కాలములో మహాత్ముని చర్యల వ్యంగముగా తన వ్రాతలలో హాస్యముచేసిన రవీంద్ర కవీంద్రులును అనుదినము పోలీసు దౌర్జన్యముల ఖండించుచున్నారు. షోలాపూరులో గాంధి టోపీల మికారీ చేసిరను వర్తమానము విని “హా! యిట్టి సహాయము” అను అమెరికా దేశపు భక్తాగ్రేసరుడు గాంధీటోపీని స్వయముగా ధరించి “ఇదియే మాకును సిలువ గాంధియే మా యేసుక్రీస్తు” అని ఘోషించుచున్నాడు. మద్రాసులో తదితర ప్రాంతములలో పలుమారు శిక్షింపబడిన రామలింగారెడ్డిగారు నేడు గాంధీని వేనోళ్ల పొగడుచున్నారు. “హిందూస్థానములోని సర్వకళాశాలలన్నియు కలిసి బోధించని నీతిని గాంధి యొక్కడే బోధించెను” అని పేరొన్నుకొనుచున్నారు.

అట్టి యీ మహాత్మాగారి యుద్యమములోని స్వచ్ఛంద సేవకులను పోలీసువారు ధర్మవ ముస్సగు ప్రాంతములలో ఘోరముగా కొట్టుటచే కొందరు చనిపోవుటకూడ తటస్థించెను. మరి క్రిందటి “యంగిండియా” పత్రికలో మిస్ స్లేడు అను ఆంగ్లస్త్రీయే తాను స్వయముగా దెబ్బలు తినినవారిని చూచి వారి కుపచారముచేసిన వైద్యుల విచారించి యీక్రిందివిధములగు హింసలచే స్వరాజ్యయోధులు హింసింప బడిరని వ్రాసియున్నది.

౧ బట్టలన్ని లాగి నగ్నులనుగా జేసి కొట్టుట.

౨ గుదస్థానములో కట్టెలగ్రుచ్చుట

౩ వృషణముల పినుకుట.

౪ డొక్కలపై తన్నుట

౫ పిర్రలపై ప్రక్కలపై రక్తము కారకొట్టుట.

౬ గుఱ్ఱములచే త్రొక్కించుట.

ఇట్టి ఘోరములు జైలునుగారియందైనను మేము గాంచియుండలేదు. దయ్యెరు ఒక క్షణములో చచ్చిపోవునట్లు కాల్చెను. పది దినముల పేరట నలిగినలిగి చచ్చుటగానున్నది. కావున మాయభిప్రాయమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి సత్యాగ్రహుల చర్యలు నచ్చకుండిన వారినిగా వకసము సిలువబెట్టి కాల్చివేయుట యంచిదికాని రాక్షసులుకూడద చేయని కార్యముల చేయుటవలన మాకండలడికి చర్మము కమిలిపోవుచుచున్నది.

స్లేడుకన్య వ్రాసిన వార్తలు నిజమేయైన మా కత్యంత విషాదము కలుగుచున్నది. ఆమె వ్రాసిన దబద్ధమైనచో వెంటనే ఆమెను కఠినముగా శిక్షింప వచ్చును. మొత్తముపై మాయెరిగినంతవరకు స్వచ్ఛంద సేవకు లింతవరకెన్ని కష్టములు కలిగినను శాంతముగా సహింపు ప్రధానముగా నాచరించుకొని నందులకు వారి శిథస్వ్యవాదములర్పించుచున్నాము. మహాత్మగాంధిగారి యుద్యమమును దేవుడే నడుపుచున్నాడని జైలులో బడకమునుపు సెలవిచ్చి యుండిరి! అది నిజమేయైయుండు నా! అట్లయిన పశుబలము త్వరలో నహింసాబలమునకు లొంగితీరును. కరుణయే దారుణత్వమును నాశనముచేయును అను భారతవాక్యము నయినను స్మరింతుముగాక!

ప్రభుత్వ వార్తాసంఘము

“బొంబాయి క్రానికల్” పత్రికా సంపాదకులుగానుండి పేరుగడించిన మర్మడ్యూకు పిక్తాలుగారు నైజాం ప్రభుత్వ విద్యాశాఖలో పని చేయుచు ఆరెబియా మున్నగు స్థలములందు ఇస్లాము మత గ్రంథమగు ఖురానును పరిశోధించుటకై వెడలియుండిరి. ప్రస్తుత మా కార్యము పూర్తియగుటచే పిక్తాలుగారు తిరిగి హైదరాబాదునకు రానున్నారు. మాసమాశాలిక పత్రికయగు “ఖలీ ఖ్” వార్తయే నిజమైనచో వీరు హైదరాబాదు ప్రభుత్వ వార్తా సంఘాధ్యక్షులుగానుందురని తెలియుచున్నది.

నిజాం రాష్ట్రమున రానురాను పత్రికా పఠనాభిలాషుల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది దానికి తోడుగా పత్రికల సంఖ్యయు అభివృద్ధి జెందుచున్నది. ఇందు ప్రచురింపబడు విషయములు మన రాజ్యమునకును బ్రిటిషు దేశమునకు సంబంధించినవియై యున్నవి. కావున ఇందే మాత్రమైన పొరపాట్లుజరుగుచో నీ వార్తాసంఘమువారు నిజస్థితులు నెరిగింపు చుందురనియు, మేము ప్రజాశ్రేయ విషయమైనమగు ప్రశ్నలకు తగు సమాధానములనిత్తురనియు నాశించుచున్నాము.

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు

కర్నల్ సరు ట్రెంచుదొరగారు నీలగిరి నుండి హైదరాబాదుకు వచ్చిచేరిరి

విరాళము

బీదరు జిల్లాలోని అంగోలు గ్రామము నందు నోకపోలీసు స్టేషను నిర్మించుటకై 9500 రూపాయల విరాళ మొసగబడెను

ఔరంగాబాదు నందలి అర్కుకోట పునర్నిర్మాణము కొరకు 6350 రూపాయలొసంగబడెను

ముల్కీమర్తు తొలగించుట

వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిన శ్రీ ఎన్. ఎన్. గొక్టేగారికి నుండి ముల్కీషరత్తులొలగింపబడెను

ఎం. బి. బి. ఎస్ తరగతులు

ఎం బి బి యస్ పరీక్షకు చదువదలచిన విద్యార్థులు 20 వ తారీఖులోగా దరఖాస్తులను, మెడికల్ కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగారికి పంపు కొనవలయును.

ఉద్యోగపరిమితి

ప్రస్తుతము నిజాంసాగరు వరకు పనిచేయుచున్న సూపరింటెండెంటు హెచ్. కె. ఏస్ గారు నిజాంసాగరు పనులు పూర్తియగునరకు అచ్చటనే యుండునట్లు యాజ్ఞాపింపబడిరి

శ్రీ రామన్ గారు

జిల్లానుండి నిజామ్ కాలేజీకి మార్చబడి లెక్చరారు గా పనిచేయుచుండిన శ్రీ రమణ్ ఎం. ఏ. బి టి గారు తమపూర్వపు పదవికి మార్చబడిరి వారిస్థానే మాల్వీ అలాఉద్దీన్ ఎం ఏ బి టి గారు కాలేజీలో పనిచేయుదురు

తపాలశాఖ

మొగలాయి తపాలశాఖకు సంబంధించిన పోస్టాఫీసుల గైడుమహమ్మదు సుల్తాను ఖాన్ గారిచే రచింపబడినది వీటి 360, కాపీలను ప్రభుత్వమువారు ప్రతికాపీ ఒకరూపాయి చొప్పున కొనిరి

ఉపకార వేతనము

మొదటవ అజారు ౧౩౩౯ ఫ నుండి ౨ సంవత్సరములవరకు శ్రీ ఎస్. జి. పిలింకరుగారికి నెల నందరూపాయల ఉపకారవేతన మిచ్చునటుల ఏర్పాటుచేయబడినది.

రియాజ్ ఫుట్బాల్ టోర్నమెంటు

హైదరాబాదు రియాజ్ ఫుట్బాల్ టోర్నమెంటు యొక్క డ్రాయింగ్సు నేటి దినము జరిగినదని తెలియుచున్నది.

ఇంటర్మీడియెటు శిక్షణాల

పరీక్షాఫలితములు

హైస్కూలు పరీక్షా ఫలితములు ప్రకటింపబడినవి. స్థలసంకోచముచేత నీ సంచికయందు ప్రకటింపలేము.

కాలమానస్థితి

గుల్బర్గా రాయచూరు ఉస్మానాబాదు పరిసరములందు కొంతవర్షము కురిసెను.

బీదరు నిజామాబాదు రాయచూరులో చక్కెర గడలపంటగలదు.

పర్భణి, గుల్బర్గా, బీదరు, నల్లగొండ, వరంగల్ అదిలాబాదు మరియు కరీంనగర ప్రాంతములలో నిజిఇవ్వబడికలదు.

బీదరుయందు, గోధుమలు 4 3/4 శేర 6 సేర్ల వరకు దొరకుచున్నవి.

పిక్తాల్ గారు

“ఇస్లామిక్ కల్చరు” పత్రికా సంపాదకులును, చాదర్ఘాట హైస్కూలు ప్రిన్సిపాలునునగు మిస్టరు మర్మడ్యూకు పిక్తాలుగారు కొలది రోజులలో హైదరాబాదు రానున్నారు.

రాకపోకలు

హిందూస్థానములోని వివిధప్రాంతముల సందర్శించి మసియుద్దీన్ ఖా గారును, వారితో గూడను నవాబ జంగ్ బహాదురుగారలు గతినవారములో హైదరాబాదుకు విచ్చేసిరి.

మేంచెస్టర్ రెజిమెంటు

బొంబాయికేగనున్న మేంచెస్టరు రెజిమెంటు కొరకాంతరముల చేక వెడలలేదు. ఆ రెజిమెంటు వారలు వేసవికాలమునందైనను పోవుటకు సిద్ధముగా నున్నారు. [అ.ప్రె]

అలజెన్సు

స్థానిక కాన్స్టేబులువారి సిఫారసు పై అరికశాఖా కార్యదర్శులగు నవాబు ఖురాయారు జంగు గారికి పందరూపాయల మొత్తము అలవెన్సు, నిరుపేదల దూపాయల కైక్యల పెన్షను ఒసంగ నుటయేకాక, తమపదవిపై స్థిరపరుపబడిరి.

మాలొన్నసిస్టరుకు చిన్నబసవేశ్వరుగారు

[ఒకవిలేఖరి]

కొద్ది నాన్న దినములనుండి హైదరాబాదు నగరి ఏపేటలో చెల్లియుండిరి ఇప్పుడు కైలాస ములనుండి వట్టిగా మనకు ఉపదేశించుచు భారతముల బోధించుచున్నారని తెలియుచున్నది. మాలొన్న సిస్టరు మాపత్రికా పోషకులు పరమతవిశ్వాసు, ఎక్కువ బ్రాహ్మణపక్షముగా నేడు

మనపాగబండ్లనేల విద్యుచ్ఛక్తితో

నడుప గూడదు'

ఢిల్లీ కర్నూలున ఏ పి ల్యాచ్‌మోడ్గా కేంద్రాభాగమునుండి వెలువడు బులిటెన్ పత్రికయందు మన రైల్వేను గురించి కొన్ని ముఖ్య సూచనల గావించుచున్నారు. అతివేగవను బొంబాయి నందు జి ఐ పి రైల్వేవారుతమభాగ బండ్లను విద్యుచ్ఛక్తివలన నడుపుటవలన ప్రజలకు సౌఖ్యము కలిగించుటయేగాక, రెండు మూడు వరమ బండి విద్యుచ్ఛక్తివలన రెట్టింపు సారలున దునవచ్చును. దీనివలన రైల్వేవారికి లాభము కలుగు కొవునమనమేల అట్టిలాభము పొంద కూడదు?

విద్యుచ్ఛక్తి వలననడచు బండ్లు అతివేగము గాపోవును. అందు ప్రయాణముగువారికి ప్రయాణబాధలు తొలగునన్ని దూర ప్రయాణములు కొలది కాలములోనే పూర్తియగును. ఈలాభముల గమనించి మన ప్రభుత్వము వారు తద్విషయమై తగు చర్య తీసికొందురుగాక

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు

జార్జి ప్రభువును దర్శించిరి

ఎక్కడి హామ పథలులో రైటు ఆనరబుల్ శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు జార్జి సార్వభౌముని సందర్శించిరి,

సింహాళమలో రాజ్యాంగ

సంస్కరణలు

సింహాళమునకు నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రసాదింపబడ నున్నవి ఈ సందర్భములో ప్రజలకుగల వటింపు అధికారమును గూర్చి చర్చ జరుగుచున్నది

వైశ్యులలో వివాహము,

పిల్ల వితంతువా?

[ఒక విలేఖరి]

హైదరాబాదు బాలాగంజులో ౫౦ చింతల వీరయ్యఅను వైశ్యమహాశయునకు ఇంతలో వివాహము జరిగెను, వధువు ఇంచుమించు ౧౨ సంవత్సరములది। ఇప్పుడు పిల్ల వితంతువని,వదంతులు ఒయలు వెడలినందున వైశ్యులలో సంచలనము కలిగినది, సానిక వైశ్య ప్రముఖులుగత సోమవారమునాడు ఫీలుఖానాలోని బ్రాహ్మణవాడి హనుమద్దేవాలయములో సభ సమావేశము కొరకు ప్రయత్నముల సలిపియుండిరి కాని (పోలీసు) రానందున సభ జరుగలేదు, ఇరిగి రెండు మూడు దినములలో సభయొక్క పునఃసమావేశము కానున్నదని తెలియుచున్నది దేశకాల పరిస్థితులననుసరించిన మంచిదని ప్రజలభిప్రాయ పడుచున్నారు,

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ

పరీక్షాఫలితములు

౧౩౩౯ ఫస్లీ

ఎం బి బి యస్

౧ అబుతాహేర్ మహమ్మద్ అబ్దుల్ ఖాదర్ ౯ తే ౬ సయ్యదు అబ్దుల్ సమదు రెం తే, ౭ సయ్యదు రఫీయుద్దీన్ రెం త ౮ పి. శ్రీనివాసారెడ్డి రెంతి ౩. అహ్మదుహుసేన్ రెంత ౪ గులాముర్తజా రెం త.

రెండవ ఫనీ

౧౦. మహమ్మదు మునవరుఅలీ ప్ర. త ౩. అబ్దుల్‌కలాం మహమ్మదు బద్రుద్దీన్ ప్ర ౯ ౫ సయ్యదువిజారుద్దీన్ ౯ ౧౬ ఎస్. వాసుదేవు ౯ ౯ ౨ మహమ్మదు బహద్దుర్‌ఖాన్ ప్ర త ౧౭ గులాం అహమ్మదు రెంత ౧౫ కేవల్ చందర్ రెంత ౭ మహమ్మదు ఇక్బాల్ హుసేన్ అలీ రెంత ౯ సయ్యద్ ఫజల్ అలీ రెంత ౯ మహమ్మదుఖాసింహుసేన్ రెంత ౧౭ డి. కులసేఖరు రెంత ౪ సయ్యద్ అక్బరల్లా ఖాదరీ రెంత ౧ మహమ్మదు అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ రెంత ౧౩ ఖన్నీ వత్తి రెంత ౨ అబుదుహసనుగులాం నబి ఖ. త.

ఇంటర్మీడియేటు

మతము [గ్రుప్]

ఈ కళాశాల విద్యార్థులు— ౧ ఏజాజ్ అహ్మదు మూత ౨ సయ్యదుహుసేన్ మూత ౪ మహమ్మదుమున్నీ ఉద్దీన్ మూత

పూర్వపు విద్యార్థులు —౫ మహమ్మదు అబ్దుల్మజీదు సిద్దికీ గ్రుప్ ౬ తీ

ఆర్ట్సు [గ్రుప్]

౭ సయ్యదు మహమ్మదు ఇసాకు మూత ౫ సమిఉద్దీన్ అహ్మదు మూత ౬ సయ్యదు హమీదుహుసేన్ బిల్గామి మూత [ఎథిక్సులో ఫైలు] ౭ వ అబ్దుల్ హైదా న అజీజు రెంత ౯ వ మెహ్ హి యొద్దీన్ మూ. తే. ౧౨ నూర్ ఉద్దీన్ రెంత ౧౯ వ నయీముద్దీను మూత ౨౨ బి మహదేవరావు మూత [ఎథిక్సులో ఫైలు] ౨౩ మీర్ అబిదలి మూత ౨౪ కేయస్ జయరావు మూత ౨౫ రంగనాధరావు ముకాజన్ రెంత ౨౬ రంగరావు మునూరుకర్ మూత ౨౮ జంపగిరి వేంకటరావు మూత ౨౯ మీర్జా మహమ్మదలి మూత ౩౦ మీరు రహ్మత్ అలీ మూ త ౩౧ మీరు అహ్మదుద్దీన్ మూత ౩౩ అబ్దుల్ కయ్యూం మూత ౩౪ అహ్మదుమహ్మూద్ మూత ౩౭ శేషరాజు మూత ౪౦ వేంకటప్పాజీరావు మూత ౪౧ వ అక్బరలీఖాన్ మూత ౪౬ వెంకోబారావు తాలీకోట్కరు మూత ౪౭ బి శ్యామసుందరరావు మూత ౪౮ వీరయ్యస్వామి మూత ౪౯ లియాఖతు హుసేన్‌ఖాన్ మూత ౫౦ సయ్యదు వహీదుద్దీన్ మూత ౫౧ వ అబ్దులలి మూత ౫౨ భీమసేనాచారి ఉపాధ్యాయ మూత ౫౪ హబీబు అహ్మదు రెంత ౫౯ ఖాజీ మహమ్మదు అబ్దుల్బారీ మూత ౬౦ వ అబ్దుల్లనీ మూత ౬౧ స అ హామిదురజ్వీ రెంత ౬౪ స మ సాలహాష్మీ రెంత ౬౫ జహీరుద్దీన్ అహ్మదు మూత ౬౭ యశ్ చంద్రరావు మూత ౭౦ వి యం దేవగావునిపిల్లై రెంత ౭౧ పట్వారి రామారావు రెం. ౭౭ కె రామస్వామి రెంత ౭౩ యస్ రామకృష్ణారావు మూత ౭౮ బి ఆర్ రామచంద్రారెడ్డి రెంత ౭౯ కే శ్రీనివాస రెంత [ఎథిక్సులో ఫైలు] ౮౧ మీర్ అక్బరలీ రెంత ౮౪ వ అ మొహియుద్దీన్ మూత ౮౫ వ వాస్నొద్దీన్‌ఖాన్ మూత ౮౭ మహమ్మదు అబ్దుల్‌అహ్మదుఖాన్ రెంత ౯౯ వ అబ్దుసలాం రెంత ౯౦ వ అబ్దుల్ఖయ్యూం మూత ౯౨ వ అ అతీంఖాన్ మూత ౯౩ వ అక్బాల్ మూత ౯౪ వ సావతలీఖాన్ మూత ౯౫ మహమ్మదు యూసుఫ్ సాద్దీన్ మూత ౯౭ మాజహర్మోహింది మూత ౯౯ సయ్యదు షహింషాహుసేను మూత ౧౦౧ సికల్బింగు మూత [ఎథిక్సులో ఫైలు] ౧౦౩ ఎ లక్ష్మీకాంతరావు మూత ౧౦౪ ముదుపు వేంకట్రామరావు మూత

పూర్వపు విద్యార్థులు

౧౧౦ ౧౧౨ ౧౧౩ ౧౧౪ ౧౧౭ ౧౧౯ ౧౨౪ ౧౨౭ ౧౩౧ ౧౩౩ (మూడవతరగతిలో)

సిటికాలేజి.— ౧౬౭ ౧౭౦ ౧౭౫ ౧౭౬ ౧౭౭ ౧౯౨ ౧౯౩ (రెండవతరగతి)

౧౫౬ ౧౫౭ ౧౫౯ ౧౬ ౧౬౦ ౧౬౫ ౧౬౬ ౧౬౭ ౧౬౯ ౧౭౦ ౧౭౩ (౭౧౯ ౧౭౧ ౧౯౦ ౧౯౪ (మూడవతరగతి)

సిటికాలేజి పూర్వవిద్యార్థి — ౧౯౯ (మూత

ఔరంగాబాదు కాలేజి,— ౨౨౦(రెం త)

౨౦౫ ౨౦౭ ౨౧౧ ౨౧౨ ౨౧౫ ౨౧౭ ౨౨౧ ౨౨౨ మూ, త,)

పూర్వపు విద్యార్థులు,— ౨౨౪ ౨౨౭

ఇంటర్మీడియేటి కాలేజి వరంగల్లు, ..

౨౩౨ ౨౩౫ (రండవ తరగతి)

౨౩౧ ౨౩౩ ౨౩౪ ౨౩౭ [మూ, త]

పూర్వపు విద్యార్థి,— ౨౪౩

నాంపల్లి జనానా కాలేజి — ౨౪౪ ౨౪౫ (రెండవ తరగతి)

ఖాస్గీవిద్యార్థులు,—౨౫౦౨౫౧ ౨౫౨౨౫౭

ఈ క్రిందివారల పరీక్షాఫలితములు ముందు తెలుపబడును,

౧౦ ౧౩ ౫౭ ౬౨ ౭౬ ౧౦౨ ౧౧౧ ౧౪౧ ౧౪౨ ౧౫౭ ౧౬౩ ౧౭౬ ౨౧౯ ౨౨౩ ౨౪౯

మొహాతరఫాఅనగా

మగ్గము పన్ను

ఈ రాష్ట్రములోని కొన్ని జాగీరు గ్రామములలోను ముఖ్య గ్రామములలోను నేప్పగివారినుండి మొహాతరఫా అనగా మగ్గము పన్ను ,, వసూలు చేయబడు చున్నట్లు ఇటీవల ఉదయము'' జాగీరు పత్రికాలోను మొదలెపటిన పత్రికా పాఠకులకు తెలియ వచ్చినది,

ఈ పన్ను అక్రమమైనదనియు; దీనిని ఎవరును వసూలు చేయగూడదనియు ప్రభుత్వము వారు గష్తీ నిషాన్ ౫౨ సక్ ౧౩౩౭ హిజ్రి గష్తీ నిషాన్ ౫౦ సక్ ౧౩౪౧ హిజ్రి ద్వారా స్పష్టపరచినప్పటికిని ఇంకను కొన్ని జాగీరు ముఖ్య గ్రామములవారికి యనర్ధ తప్ప లేదు ఇందులకు కారణ మేమనగా జనులందు అజ్ఞానము విశేషముగా వ్యాపించి యున్నందున ఏ పన్నులు తాము చెల్లించవలసినదో తాము చెల్లించ నవసరము లేదో తెలిసి కొనుట చేతగాక ఒలవంతము మీద ఎట్టి పన్నులైన దాఖలు చేయుచున్నారు. కొంతకాలముక్రింద మన హైకోర్టు వారు ఒక కేసు కద్దమూలో (దక్కన్ లారిపోర్టు జిల్దు ౯ పుట ౩౬౨ రామ రాజన్న తదితరులు బనాం గులాం మహ్మదు) మొహాతరఫా పన్ను తీసికొన గూడదని ఖండితముగా నిర్ధారణ చేసినారు. కనుక జాగీరు ముక్తా గ్రామములలోని ప్రజలు ఈ సంగతి తెలిసికొనవలసి యున్నది.

ఇట్టి అక్రమమగు పన్ను ఏదేని గ్రామములో వసూలు చేయబడుచున్న పక్షమున ఆ సంగతి గోలకొండ పత్రికా ముఖమున వెల్లడించిన గాని ఈ క్రింద చిరునామాకు ఉత్తరము వ్రాసిగాని వెంటనే తెలుపవలెను.

,,మగ్గము పన్ను,, అను అపుప్రస్తుతమొకటి త్వరలో కేంద్రసంఘము వలన ప్రకటింప బడును, దని చెప్పించుకొని చదివి లాభము పొంద దేశీయులు ప్రార్థితులు.

మా. హనుమంతరావు

చక్కెరగడ పంటలు

భూగోళ నర్శిత పొక్కయూరు అలంకించినచో, కతి కొక్కమున నోవర్చిన కొర్యముల నిప్పుడు మరచిపోవరని స్పష్టమగు చున్నది. విలువ మంకో విద్యలేదు ఇంతియే కొక అ బుద్ధియును కూడ లేదనియే చెప్పవచ్చును ఇందులకు తార్కాణముగా ప్రస్తుతము మనదేశము న చక్కెర అమెరికా, ఇంగ్లాండు, జర్మనీ మున్నగు స్థలము లనుండి వచ్చుచుండుట మనము చక్కెర పరిశ్రమ మరచిపోవుటయే

పూర్వము మన దేశమున చక్కెర గడల పంట సమృద్ధిగా యుండెను దానినుండి మాటికి ఇవువదిన వంటు శర్కర సిద్ధముగు చుండెడిది ఇతర దేశములకు గూడ నది ఎగుమతి చేయబడుచుండెను ఇప్పుడా పరిశ్రమ పోవుటవలన కొక ఎకరము పొలములో పండించు వలసిన చక్కెర గడలను నాలుగు ఎకరముల భూమిలో తీయుచున్నాము. ఇదే జర్మనీ అమెరికా దేశములలో చూడుడు ఒక ఎకరము భూమిలో మనకంటె నాలుగంతలు పండించబడు చున్నవి. దీనివలన అచ్చటి కృషికులకు ప్రతిదినము ౨ రూపాయల నుండి ౩ రూపాయల కూలి దొరకుచున్నది ఇంతియే కాను వారికి ప్రతి సంవత్సరమునకు వేలకొలది రూపాయల మొత్తము చేయుచున్నది కావున దేశీయ కృషికులు తమ పూర్వ పరిశ్రమను పరిపుష్టికి తెచ్చి దేశమునకు సౌభాగ్యదాయకులుగా నుండురుగాక!

క. ప.

లవణ విక్రయమే గాఢమగు స్వరాజ్య మంత్రము

(చాగాంటి లక్ష్మీనరసమాంబగారు)

క్రొత్త సంవత్సరము ప్రవేశించినది. మన హిందూ దేశము యొక్క ప్రస్తుత స్థితి బహు విషమముగ నున్నది. లవణ శాసనము ప్రపంచ మునంతటిని తల్లడిల్ల జేయుచున్నది. ఇచ్చట ఇండియా గవర్నమెంటు వారును, సీమలో పార్లమెంటువారును మనస్వరాజ్య విషయమై యాందోళనము కలవారగుచుండిరి. గాంధిమహాత్ముడు సహాయ నిరాకరణ గర్జన మొనర్చుచున్నాడు. మఱియు లవణ విక్రయమును గొట్టు ప్రవృత్తిని గురించి ప్రజలను పురికొల్పుచున్నాడు. అధికారులు క్రూర నిరంకుశాధికారము చెలాయించి జనుల శిక్షింపుచున్నారు. మహాత్మ్మ్యులగు సోదరులు కారాబిల్లు విషయమై మహా వేశ పూరితులై యధికారుల ధిక్కరింప సుద్యుక్తు లగుచున్నారు. హిందూదేశ రాజ్యాంగమా తాపరణ మంతయు నిట్లు ప్రళయకాల పవన రధలావా కంబుంచే నిండి విచిడీకృతమై యుండుటచే నాలోక బాంధవు డస్తమించబోవుచున్నాడా యనునట్లు భీతి వొడముచున్నది. నూతనశక మారంభమగుననీ శాస్త్రజ్ఞులు నుడువుచున్నారు. ఇట్టి తరుణమున మన కర్తవ్యమేమి? ఎల్లరును దేశసేవ చేయుటయే కర్తవ్యము కనుక స్వరాజ్యమునకై పాటుపడుటయే మనవిధియని కృతనిశ్చయులైరి. కావున సోదరులారా! మీ ధర్మమును మీ రాచరింపుడు. మీ ధర్మమేది? స్వరాజ్యకృషి. దీనికి సాధనమేది? లవణ విక్రయ బహిష్కారమును, రాట్నప్రచారమును, ఇందు విషయమై ప్రభువులతో గలహించుట తమస్థితిగాదనియు దేశము రక్షపాతమగుననియు సంశయింపవలదు. మీ స్వార్థత్యాగముతో చేసితిరా మన స్వరాజ్యము మనకు నిచ్చును ప్రజా పాలన మొనరించుట పాపకర్మమని యెంచకుడు ధర్మము నెరవేర్చుటలో జాలిబొందుట మన దౌర్బల్యము నే సూచించును గాని దయను సూచింపదు. స్వార్థత్యాగముతో ధర్మమాచరింపవలెనని,

శ్లో॥ సన్న్యాసః కర్మ యోగశ్చ నిశ్శ్రేయసకరావుభౌ
తయోస్తు కర్మ సన్న్యాసాత్ కర్మయోగో విశిష్యతే"

అని శ్రీకృష్ణుడర్జునునకు బోధించెను. దీనికంటె నుదియేమి గద కావున గీతావాక్యము నే ప్రమాణముగ గైకొనుడు ధర్మము కొఱకు ధర్మ మాచరింపవలెను. ఇదియే కర్మయోగము యొక్క సారాంశము. కర్మఫలాపేక్ష లేకుండ స్వధర్మము నాచరించుటయే కర్మయోగము యొక్క సారాంశము పరమాత్మలో లీనమైన వాడు సహితము భావసృష్టిం కల్పించుటకై కర్మ నాచరింపవలెనని భగవద్గీత చెప్పుచున్నది. కావున కర్మ నాచరింపని యెడల నరుడు కోరు ఆత్మైక్యము పరిపూర్ణము కానేరదు. ఎందుకనగ ఐక్యమనగ జీవాత్మ పరమాత్మ ప్రపంచము ఈ మూడు ఏకమయిననే గాని పరిపూర్ణమయిన ఐక్యము కానేరదు. బ్రహ్మవేత్త కర్మవదలుట కంటె కర్మ చేయుటయే శ్రేష్టమని చెప్పగీతయే దీనికి ప్రమాణము. ఏలయన నరుడు క్షణమైనను కర్మజేయక యుండుటకు వీలులేదు. భుజించుట, నిద్రించుట, నడచుట మాట్లాడుట మున్నగునవి కూడ కర్మలే. ఇవిగాక ప్రకృతి సిద్ధమయిన యీ కర్మల కెల్ల బాధ్యుడో నరుడు లోకహితమయిన కర్మలకు గూడ నట్లే బాధ్యుడు కావచ్చును. ఈ కర్మయోగము మనవారెప్పుడు నరలిరో మనదేశమునకు దరిద్ర మప్పుడే వాటిల్లినది. ఏ దినమున మన భారతీయులీ కర్మయోగమునందలక్ష్యము జేసిరో ఆ దినము నుండియే మన భాగ్యభోగ్యములు మన యధికార లక్ష్మియు మన భరతఖండమును వదలిపోవ నారంభించినది. కనుక స్వయము నిజమయిన మానవత్వమును గూర్చియు యథార్థమయిన రాజ్యమును గూర్చియు విచారింపగ వేదాంత పరముగ [స్వారాజ్యము] లేక ఆత్మకు మోక్షప్రాప్తి యను దానికిని మనమిప్పు డిహలోక పరముగ గోరుచున్న స్వరాజ్యము లేక ప్రజాపరిపాలనమునకును భేద మేమియు లేదు. కావున మనకీ రెండును కావలెను. మన వేదాంత మతమున ఆత్మయని పిలువబడునదేది? అది భగవంతునిలోని భాగమే మనుజుడు తానే భగవంతుడనని యనుకొనిన గాని యతనికి బూర్ణమయిన యధికారమును మనశ్శాంతియు గలుగ నేరదు. కనుక యిట్టి యాత్మకు నొకరు స్వాతంత్ర్య మిచ్చువారు లేరు. స్వాతంత్ర్యమును నది మన జన్మహక్కు. కనుక మనల నొకరు రాజ్యాపింపవారు దుండిరా? ప్రపంచమున డీ మొదట యతి దూత్మ్రయిన మూలహేతువైన యీ హక్కుతోడనే పుట్టును. స్వతంత్రముగ నుండమును మనయీ హృదయాంత రాళములోని తాపత్రయమే స్వేచ్ఛా సంపాదనమునకై ప్రతివానికి నుండు ఏ గాఢమయిన కోర్కెయే మనుష్య ప్రకృతి యొక్క సారము. అయితే చంద్రునికి మబ్బావరించి గ్రహణము పట్టినట్లు మనకును మయిక మావరించి పరరాజ్య పాలన మను గ్రహణము పట్టినది. చంద్ర గ్రహణము పోవుటకై ప్రతివారు దానము లిచ్చుచుండిరి. కాని మన స్వరాజ్యమును నావరించిన పరాధీన గ్రహణమును గురించి యొకరు నొక్క పైసైన దానమిచ్చుటలేదు. రాజ్యాంగ శాస్త్రము యొక్క పరమావధి స్వరాజ్యస్థాపనమయి యున్నది. జాతిసత్వస్థాపనము పరమావధి గల శాస్త్రము రాజ్యాంగ శాస్త్రము కానేరదు. రాజ్యాంగ శాస్త్ర మనగ జాతీయ (సౌధ) నిర్మాణ శాస్త్రమే. మన వేదాంత మతములో ఆత్మయని చెప్పదానినే రాజ్యాంగ శాస్త్రములో స్వాతంత్ర్యమని పిలిచెదరు. ఆత్మయను నది ప్రతిప్రాణియందుండును. స్వాతంత్ర్య మను నదియు ప్రతిమనుష్యుని జన్మతో బుట్టు హక్కు గాని మానవుడు దచ్చిపెట్టినది కాదు. మన హక్కులకు సన్నిపాత గొలొప్పయి దానిసత్వమును నశింపజేసి యుండును. మన పత్రికలన్నియు జార విచిది ప్రభుత్వ యుద్యోగము మీద శాధారపడితిమి. మన దేశమున కితర దేశవస్తు సన్నిపాత మావరించినది. ఇట్టి సన్నిపాత జ్వరము తగ్గినగాని గాఢమగు స్వరాజ్యమాత్ర సేయుచున్న మనజనులు దీని తీవింపగలరా? పరదేశవస్తు బహిష్కారము దీనికి దగిన చికిత్స. కావున విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును ఖద్దరు బట్టల ధరించుటయు లవణ విక్రయమును స్వరాజ్య వృక్ష స్థాపనమునకు బీజమని గ్రహింపుడు

గోలకొండపత్రిక

ఏజంట్లు

1 బి. ఎస్. సెట్టి అండుకో రెసిడెన్సీబజారు
2 నా. గౌరీశంకరవర్మ ,,
3 కాళిదాసు బి పురోహిత్ ,,
4 డి. యు. మెహాతా, పత్తర్ మసీదు ఎదుట } గౌలిగూడ

హోళికోత్సవ చరిత్ర

పండిత చిదిరెమఠము వీరభద్రశర్మగారు

శ్రీ సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారి ప్రశ్నలను పురస్కరించుకొని హోళిపండుగకు సంబంధించిన విశేషముల నిక్రింద వ్రాయుచున్నాను.

౧

హోళీశబ్దము సంస్కృతమే? ధ్వాదిగణములోని పరస్మైపదమగు పరస్మై పదసియము నకు ,,హుల" యను ధాతువునకు గుణమును జేర్చుకొనగా ,హోలి' యను రూప మేర్పడి నది. హులధాతువునకు గమన హింసన సంవరణ మను మూడర్థములు, పోట్లాట చెంబులు ఇత్యాదులు మూడర్థములు కలవు. మైత్రేయుడు తన ధాతువృత్తిలో చకోరో ప్రాచ్యాచకాస్తు, గతావష్టాత వత్సరమో, క్వచిత్తు హింసా సంవరణయోశ్చ' యని యర్థమును వివరించెను.

,హోలిక హోలాకా' శబ్దములును పైధాతువునుండియే నిష్పన్నమైనట్లు నగుపడుచుండిన ను క్రమముగా నవి ,హులిక్' ధాతువునుండి ,,హోలక" యును, ,హోలా" ధాతువునుండి ,,హోలాకి" యును సిద్ధించినట్లు వైయాకరణులు నిర్ణయించినారు. అనగా ,,హోవం. లాకీయతే" [హోమిస్య హాస్యాదిమను కొవున్]యను విగ్రహము చే హోళికయును ,,హోమలాతి,, [హోమిస్యను స్వీకరించుచునగునట్టు] హోలాకియును సిద్ధించున్నవి.

,,హోలిక, హోలాక" శబ్ద ప్రసంగములలో వార్యులు. అర్థపక్వశమీధాన్యస్తృ ప్రత్నైయుక్తహోలకః" హోలాకా కర్తవ్యేతి కల్పసూత్రః" యను ప్రమాణములను పరంపరముగా జెప్పుకొనుచున్నారు. ధర్మనయయూళ్ళ, దాయభాగాది గ్రంథకర్తలును పై ప్రమాణముల నుదాహరించినారు. అప్పేగాదను కొంతవఱకు విశ్లే యీశబ్ద నిష్పన్న తాత్పర్యార్థమును వివరించినారు వాచస్పత్య నిఘంటుకారుడు హోలిక,ను వసంతోత్సవ విశేషమని వ్రాయుటకు దగుకారణములను ముందు వివరించెదను.

౨

హోళీ పండుగ నాచరించుటలో రెండు కారణములు ముఖ్యముగ గన్పట్టుచున్నవి. ఒకటి వైదిక గృహ్యసూత్రకారుని ప్రాకృతికమగు వాఙ్మయ రెండవది పౌరాణికముగ వెలియవచ్చెడు నిత్య నిగ్రహాత్మకమగు గాథ' ప్రథమ కారణమగు ప్రాకృతికమును గురించి విచారింతము,

ప్రాచీన భారతీయ మహాజనులు తమబుద్ధి వైభవమును ప్రదర్శింపగల యనేకావిష్కృతులను సముచ్చయించి వానికి ధార్మికముగ నన్నె వెట్టి ,,సూత్రములు, స్మృతుల" ను నామకరణముతో బ్రకటించిరి. వాని యథార్థములను మన మగ్రహించి యీ వరణ మవ బ్రతిష్ఠింప గలుగుదుమేని నిక్కమముగ ధన్యులమే!

భారతీయులు. ధర్మపరాయణులగుటలు సర్వసాక్షియగు నీశ్వర పూజలవలననే సమస్త సుఖములు లభించునని వారి తలంపు, పరమేశ్వరుని స్వరూపము పంచభూతములలో నిమిడి యున్నదని వారి సిద్ధాంతమునకు లక్షించుచున్నవి పంచభూత ప్రసన్నత కొఱకుగాను ప్రాచీనులు వేదోపజ్ఞముగ ననేకములగు యాజ్ఞిక కర్మలనాచరించు చుండెడివారు. వాడేదో నొక విధముగ నిప్పి [యాగము] లేని యిల్లు లేకుండెనని చెప్పవచ్చును. హోళీ పండుగకును కొక యాగముతో సంబంధమున్నట్లు మానవ గృహ్య సూత్రముల వలన నెఱుకపడుచున్నది.

వానిస్త్వాగ్రయణేన నవసస్యమన్నయాత్ స్మా. గృ. సూ. ౧౦.౩, సూ ౯

ఆగ్రయణ యాగము వొనర్చక క్రొత్త ధాన్యముల భుజింపదగదని సూత్రకారుని యభిమతము. అనగా నవసస్యేష్టి నవాన్నేష్టి యని చెప్పబడియును ఈ నవాన్నేష్టితో వసంతర్తు పర్వము నయునిలతోడను, శరదృతు పర్వమున నవనీతోడను హేమంతము నాచరించ వలయు నని

పర్వ్యద్వాగ్రయణాని కుర్వీత వసంతేయ వాణాం శరది శీహీనాం

అను కాత్యాయనసూత్రము వలన తెలియవచ్చెడి దీని వలన మానవ గృహ్యసూత్రకారుని కాలమందు వసంతర్తు ప్రథమమునను శరదృతు ప్రథమమునను రెండు క్రొత్త పంటలు చేతికందెడివని స్పష్టముగ తాత్పర్యమగుచున్నది.

ఫాల్గుణ శుక్ల పౌర్ణమి నుండి సౌరమాన రీతి ననుసరించి వసంతర్తు అనగా [ఫాల్గున మాసము] ప్రారంభమగుచున్నది గాన నవాన్నేష్టి నప్పుడే యాచరింపవలెనని యున్నది. సూత్రకారుడింత వరకే విడిచెనని యనుమానింపదగదు. ముందు దళము ఖండమున—

ఫాల్గున్యాం పౌర్ణమాస్యాం పురస్తాద్వా వాపూపాభ్యాం భగంచార్య మణంచయజేత్

అను సూత్రము మొదలుకొని తొమ్మిది సూత్రములవరకు నీ ఫాల్గుణయాగమును సమస్తాంశములతో వివరించినాడు. ఈ కారణమును బట్టిన మీ యాగమును వసంతర్తు ప్రథమమున నాచరింప వలయును. అది యిప్పుడు దక్షిణ భారతీయులకు గాము దహనము, గాను మత్తర భారతీయులకు హోళికాదహనముగాను ప్రచారము బడసినది.

నవాన్నేష్టిలో నొసగబడు హవ్యాంశ గొందరు నిమంటుకారులు ,,హోలా" ,,హోళకః" యనుపర్యాయ నామములుగ నవని యూహబుట్టింప చేయుచున్నారు. శబ్దకల్పద్రుమకారుడు ,,తృణాగ్ని భ్రష్టార్ధ పక్వధాన్యం హోలకః" అనియును భావప్రకాశ మహానిధి కారుడు అర్ధపక్వ శమీధాన్యై స్తృణ భ్రష్టయుక్త హోలకః అనియును స్పష్టముగ బ్రకటింపుచు నేయున్నారు ఈ విధముగ నిది వసంతోత్సవ పరముగను నవసస్యేష్టి విషయముగను గ్రహించునప్పుడు [illegible] ప్రాచీన కాలము నవున్నదమవలన ప్రాకృతికముగ నే ప్రస్తుతము విచారింపబడెను.

వివాహాదికలును నీ మానవ గృహ్యసూత్రమును కనపము రెండువేల వత్సరములకంటె నర్వాచీనము గాదని యభిప్రాయ పడివారు కావున నవసస్యేష్టి యత్యంత ప్రాచీనమైనదని యెఱుంగ వలయును.

పౌరాణికముగ [,,గాము దహనము" నటను నాడు జెప్పేటను ప్రమాణములగు పడలేము హోళికోత్సవమును గురించిన గాథలింకొండబోయి వలుచున్నను

హిరణ్యకశిపుడు తన కుమారుని శిక్షింప తన చెల్లెలు హోళికను నియమించును ఆమెను వహ్నిస్తంభన శక్తి కలదు. ఆ యమ యొంటరి దహాగ్నిలో బడ వేచినను కొలను. కావున ప్రహ్లాదుని కూడ వాడితో గట్టి పదిఎండ్ల కట్టెలలో నాయువ్వకను గాల్చి ప్రయత్ని మొనరించుబడెను. తానొకటనగా దైవమొకటి దలంచెను. హోళిక సర్వ ధ్వంస మైపోయెనది, కాని ప్రహ్లాదుని పవిత్ర కేశము మాత్రము చెక్కు చెదరలేదు"

నాటినుండి యీ కథ మొదలు. హోళికా దహనదినము ప్రారంభించినదని విద్యయూమ్నత్యగం ధర్తఅవంటి వారి యభిమతము యున్నది హోళికా దహనము నాచరించుటవలన ,విష్ణుభక్తి విజయోత్సవము నమష్టించినవార అనుకుని యుందు తాత్పర్యము.

ఇంకొక గాథయు గలదు.

,,కృతయుగమున పృధు మహారాజుండెను. ఒకనాడు ప్రజలెల్ల ప్రభూ ,ఢూండా' యను రక్కసి ప్రచ్ఛన్నముగ వచ్చి మా బాలకుల నేక విధముల పీడింపుచు నాశము చేయుచున్నది. మమ్ము రక్షింపుమ' ని యాచించిరి. రాజు విషయమువిని విస్మితుడై తన పురోహితునకు వశిష్ఠమునితో నీ రక్కసి యెవతె? యిది నుడియేట్లు? అని ప్రశ్నింపగా వా తపసి రాజుతో ,,రాజా' మాలినా రక్కసి పూర్వీకయగు నీ ,ఢూండ' యను కన్యగ తపమాచరించి శంకరునితో నభీష్టమును యాచించెను. భోళాశంకరుడు వఱ్ఱియని ,సురాసుర మనుష్య లెవ్వరును నిన్ను జయింపలేరు' ఉన్మత్త బాలకులు మాత్రము పీడింతురని వరమిచ్చెను కావుననే యిది యక్కసి బాలకుల రూపు మాప బ్రయత్నించుచున్నది. ఫాల్గుణ శుక్లపౌర్ణమినాడు మీరొక పెద్ద యుత్సవము నాచరించ వలయును. స్వేచ్ఛగా సమస్త క్రియల నాచరించుటకొఱకు ప్రజలకును బాలకులకును స్వాతంత్ర్యము నొసగవలయును బాలురెల్ల రొక్కచోటగూడి వీరావేశము గలవారై యాడుచు పాడుచు కట్టె పిడకలను గాల్చి తొగ చేయ వలయును. ఈ విచిత్ర హోళిని గాంచి నంతటనే యా రక్కసి పారిపోగలదని చెప్పెను పృధురాజుగారు, నా విధముగ నాచరించి ఢూండను జయించెను నాటి నుండి యిది హోళికోత్సవముగా బ్రచారము లోనికి వచ్చినది" యని భవిష్యోత్తర పురాణమున గల సంస్కృత కథల వలన దెలియుచున్నది, మనకితర ప్రబల ప్రమాణములు లభించు వఱకు నీ కథలు కల్పితములని త్రోసవేయ వీలులేదు

౩

ఇక మన ప్రాచీన గ్రంథముల నుండి ప్రమాణముల జూతము. జగత్ప్రసిద్ధంబగు మహర్షి వాత్స్యాయన కామసూత్ర గ్రంథమును గురించి రసికులకు నెక్కువగా జెప్పనక్కరలేదు. అందు భారతీయుల విజ్ఞాన చాతుర్యము సముచితముగ జెప్పబడి యున్నది ఇతిహాసజ్ఞుల యభిమత ప్రకారము ఇది రెండువేల మూడువందల [౨౩౦౦] వత్సరముల క్రింద విరచింప బడినది. నాగరక వృత్తాధ్యాయము నలుబది రెండవ సూత్రములోని

,,మదనోత్సవః దమన భంజికా, హోలాకా, అశోకోత్తంసికా, పుష్పాపచాయికా చూతలతికా"

అను నాగరక నాయకుని క్రియల యుక్తవరుస స్పష్టముగ హోళికోత్సవ [illegible] గలదు అమాత్రము పై యశుంగళ పండితుడు వ్యాఖ్యానమును చేయుచు"

,,హోలాకా, ఫాల్గున పూర్ణిమాయాం శృంగకాది ముక్తేన, కింశుకాది కుసుమ రాగాంభసా పరస్పరోక్షణం, మిథః క్రీడ నాస ప్రతీతకళ్పా" యని వివరించినాడు. దీనికి నాంధ్ర వివరణమును విరచించిన శ్రీతంజావూరు వాగ్నుల అదినారాయణ శాస్త్రిగారు హోలాకా (హోళి లేక హోళీ) దీనికే కాముని పున్నమ (ఇది దాక్షిణాత్య వాడుక) యనియును హోళీ పండుగ యనియును నందురు. ఇయ్యది ఫాల్గుణ శుక్ల పౌర్ణమి నాడు వచ్చును. ఈ యుత్సవమునందు పిచికారీలు (దీనికి శృంగకములని పేరు) మున్నగు జలయంత్రములతో రంగు నీళ్లను [పూర్వమిది మోదుగు పూవులు మున్నగు పుష్పములనుండి తీయబడె డిది] బయలు చల్లుకొనుట యాది మొదలగు క్రీడలు చేయుచుకట్టి కృత్యము నాటుండు కాలమందు కుంకుమము మొదలైన సుగంధ ద్రవ్యములతో చల్లుకొందురు అని తేటతెల్లముగా వ్రాసిరి.

పై విషయమంతయు నాగరకులకు సంబంధించినది కావున వ్యాపకముగ గన్పట్టుచున్నది. ఇదియే పల్లె జనులలో మరిపోయి బురద నెత్తి జల్లుకొనుటయును మన్ను నమస్కరించుకొనుటయు సంభవించియుండును. దీనికి దోహగా దిట్లు దీవెనలును వర్ధిల్లి యుండును. ఇది పండువ మనుటకు తింకొక గ్రంథాధారము కలదు.

సుప్రసిద్ధమగు ,బాణకవి, కాదంబరి గ్రంథము యొక్క పూర్వ భాగాంత్యమున చరిత్రమైన ధార్మికవర్ణనమందు.

,,పర్వదా వసంతక్రీడా జనేనోత్క్షిప్త ఫండకట్యాకోపిత వృద్ధదాసీ వివాహ ప్రారబ్ధ విడంబనేన .....జరద్గ్రవిదభార్యా కేశాధిష్ఠితాం, చండికాయం పశ్యత్." అని యున్నది

౪

ధార్మిక గ్రంథములగు ,,నిర్ణయామృతము" నిర్ణయసింధు, పురాణ సముచ్చయము. ధర్మకల్ప ద్రుమము" మొదలగువానిలో ఫాల్గునపూర్ణిమయందు హోళికోత్సవమనియును తదనంతర దివసమందు [చైత్రకృష్ణ పాడ్యమి అనగా సౌరమానములలో కృష్ణపక్షము మొదలయి తర్వాత శుక్లపక్షము వచ్చుచుండును] వసంతోత్సవము నాచరింపదగు యనియును స్పష్టముగ నగుపడుచున్నది,

,,ప్రవృత్తే మధుమాసేతు ప్రతిపద్యోదితేరవౌ। కృత్వాచావశ్యకార్యాణి, సంతర్ప్య పితృదేవతాః। వందయేద్ధోళికాభూతిం, సర్వదుఃఖోపశాంతయే। ఇత్యాదులు హోళికోత్సవము తద్వందనమును వివరించగలవు

హిందీభాషలో ,,ధులండీ" యని హోళికేల నామము కలిగెనని మనయెఱుక. (ధూళి) యని కలదు. హిందీలో దీని శుద్ధరూపము ,ధూలెండీ' యగును. దీనికి విగ్రహము విట్లు చేయుదురు. ,ధూళ్ ఉడానా' మట్టి [సెగులకేయుట]

నోటీసు

పలువిధములైన చీని సామానులు, కఱ్ఱ సామానులు, గ్లాసు సామానులు, బల్లలు, కుర్చీలు మొదలగునవి కాక యితర వస్తువుల వేలము వేయు నేర్పాటు చేసినారము. ఇంతియేగాక తోటలు, ఇండ్లు, మున్నగు వాటిని విక్రయించి ఇవ్వగలము. పలువురు కోరుటచే వారి సౌకర్యార్థమై రెసిడెన్సి [illegible] లోని సాబ్రోబు బ్రదర్సు మోటారువంట్ల గృహమువద్ద, అనగా ఎక్సెల్సియార్ సినిమా సమీపమున మా శాఖ నేర్పాటు చేసినారము పలురకముల సామానులు కొనదలచిన వారు మా ఆఫీసునకు దయచేయుదురు.

రహీంబక్షుఖాన్ అండు కంపెనీ

పైఖానా, రెసిడెన్సి రోడ్డు హైద్రాబాద దక్కన్

గృహ వైద్యము

డాక్టర్ ఫ॰ ఆర్థర్‌గారు

౧

రక్తమును శుభ్రపరచుటకు సూడ పొం[ట]లేక సుగంధిపాల్యయును నీళ్లను శుభ్రపరచుటకు చిల్లగింజలును, నేత్రమాలిన్యమును పోగొట్టుటకు పటిక నీళ్లును, జిహ్వాదోషమును బోగొట్టుటకు మా ఫలకాయముష్ట గృహమిత్రములు.

౨

కుక్క మూత్రి బాధనుండి తొలగించుటకు నేలవేముగింజల కషాయమును గ్రహణిబాధనుండి విముక్తి జేయుటకు కరక పువ్వుయును: ముక్కు నుండి రక్తము గారు వారికి దానిమ్మ పువ్వురసము, లేక పటిక పొడియైనను కండిటీను నోట్లో పట్టిన యెడల నీరుకోడి పుక్కిలించుటయును గృహమిత్రములు.

౩

పాలు త్రాగని పాపలకు సోపుగింజలు నీళ్లును (Dill water) జీర్ణము గాని ధాతలకు సొంఠి, తిరి పిప్పళ్లు మిశ్రి కల్పిన మార్గమును, ఎంతమంది ఇలిపిల్లలో వింద వారగించినను, కొంచెమైనను జీర్ణశక్తికి గొరత కాని „ఆర్వే నోలును” „Arve nol” మలబద్ధముతో బాధింపబడు వారికి ఆలతెగసె, గులాబి మొగ్గలు, మిశ్రి, కల్పిన మార్గము యొక్క సేవన గృహమిత్రములు!

౪

ఎన్నటికి ఇవలని తామరకు గంగరావి కాయలు పాలు తీసి రుద్దుటయును, దంత స్రావముగలవారు మఱిపాలు తో దంతములను రుద్ది, మఱ్ఱి ఊడలతో తోముటయును; దగ్గితే రక్తము పడిన వారలకు ఎఱ్ఱ అరటిపండులో చందిని అత్తుగాని, పచ్చ కర్పూరము పెట్టి సేవించుటయు; పగిలి రక్తము గాను కాలి మడిమలకు కొబ్బరిపిండి కడుగుతో అరగ దీసిన గంధమును గృహమిత్రములు!

౫

మూత్రము సరిగారాక మూత్రము విసర్జించునపుడు రక్త మిశ్రితములో మూత్రము వెడలిన వారికి కొనుగు వేరు పై వేరడు, పంచదార మిశ్రి కల్పి పానము జేయుటయును, రక్త ప్రదరముతో బాధింపబడు వారికి అరటి పువ్వు కావి రాయి మన్ను, రేగు ఆకు పుట్టయును, తేజా కూష్మాండ లేహ్యమును రక్త అరికకణములతో బాధింపబడు వారికి ముల్లంగి మిశ్రియును లేక దురద కంద కూరయైనను, రక్త వాంతి వారికి వరి పేలాలు, పేలాది గుటిక లేక మూర్ఛ, బలకర్ర వెపగుయును, గృహమిత్రములు!

౬

విడువని జ్వరముకు విష్ణు క్రాంతియును; మానని కడుపులోని వ్రణమునకు మహిసాక్షి సుగ్గులుయును, పగులని గడ్డకు పుల్ల పావిలి కూరయును: విరిగిన ఎముకకు జొల్లి బూసాకు యును, గృహమిత్రములు!

౭

పసుపెనిమిది పాలకు శొంఠి, వెలిగారము, పెంధలవణము, ఇంగువ, కొరుముసగ రసము, తో నూరిన మాత్రలును పసుపెనిమిది ఎలుకవిష బాలకు పెడి ప్రత్తియాకు రసము దిగుమట్టు నూనెయును, పలువిధములైన మొట్టుపట్లకు తురక వేపాకురసము, వెలగచెక్క రసమును, పసుపాలును సన్నిపాత భాగములకు పర్పాటకము గృహమిత్రములు!

౮

అపసరము, గర్భాశయ అండవృద్ధి బాధను తొలగించుటకును. అంగములోని రాళ్లను తీయుటకు కొండపిండివేళ్లు మిశ్రి కల్పి పానము జేయుటయును, గర్భములోని గడ్డలను శోధించుటకు గారచెక్క పెరుగుయును, అల్లము, సున్నము కలిపి కణతులను మనుమాడుటయందును గృహమిత్రములు!

౯

చను కుడుచు వెలిగారము తేనె యును, పాలు రక్తము మిశ్రమయి ఆవస్థపడు వారికి ఆముదపు ఆకులతో కాపడమును, పాలును పోగొట్టవలెనంటే తమలపాకులు, మల్లెలును, చంకగడ్డలకు సాంబ్రాణి, ఆరతి కర్పూరము, మునగచెక్క రసమును గృహ మిత్రములు!

౧౦

ఉష్ణపు దగ్గులకు ఏకులి రసము చక్కెరయును శ్లేష్మ దగ్గులకు మేకపాలు వెల్లుల్లి ఎంతయును, సాధారణ దగ్గులకు సన్నరాష్ట్రము తేనెయును, పిత్తక్షయులకు వెన్న, చక్కెర, తేనె, బంగారు వర్క కల్పి సేవించుటయును గృహమిత్రములు!

రెడ్డి జనసంఘ విద్యార్థి వేతనములు

మదరాసు

బీదరెడ్డి విద్యార్థులకు (౧౯౩౦–౩౧) సంవత్సరమునకు విద్యార్థి వేతనములివ్వబడును. ఈ విషయమును యక్సి క్యూటు కమిటీవారు జూలై నెల ఆఖరున పరిష్కరించెదరు. కాన బీదరెడ్డి విద్యార్థు లందరును జూలై నెల ౧౦ వ తేదిలోగ తమ అప్లికేషన్ల పంపుకొన వలసినది. అప్లికేషను ఫారములు రెడ్డి జనసంఘ కార్యదర్శియగు కోటిరెడ్డిగారి వద్ద దొరకును.

ముఖ్యముగ గమనింప వలసిన విషయము

చిత్తూరుజిల్లా హైస్కూలులో చదువు ఆ బ్రాహ్మణ పిల్లలకును. కొందరు ఉన్నత పాఠశాల (High school) చదువు బాలికలకును దప్పమరి ఇతర ఉన్నత పాఠశాల బాలులకును, మాధ్యమిక పాఠశాల బాలులకు విద్యార్థి వేతనములు దొరకుట చాలదుర్లభము. కళాశాల విద్యార్థులకును, యంత్రవిద్య [Technical courses exceptlaw నేర్చుకొనువారికి మాత్రమేయివ్వబడు విద్యార్థి వేతనము లివ్వబడు చున్నవి. విద్యార్థి వేతనముల కావలయునన్నవారు వారి అప్లికేషను ఫారం వెంబడి వారు బీదవారైనట్లు సర్టిఫికెట్లను కూడ పంప వలయును. పూర్వము విద్యార్థి వేతనములను బడయువారు కూడ వారి విద్యార్థి వేతనముల తిరిగి అప్లికేషను ఫారముల బంపి జారీచేసికొన వలయును.

ఇట్లు

కే. కోటిరెడ్డి

బారిష్టర్ అట్ లా

యమ్. యల్. సి కడప

గోలకొండ పత్రిక

... బజారు హైదరాబాదు దక్కన్.

సంవత్సరము చందా రు. ౭—౦—౦
అర్ధ „ „ ౩—౧౨—౦
విడి పత్రిక ౦—౧—౬

... by ... Ramakrishna Reddy at Golkonda Power Press, Hyderabad, Dn. Editor K. Balakrishna Reddy.